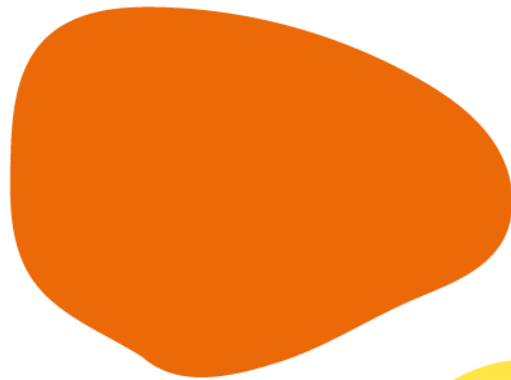

**SAMARBEID
MED BARN
I STAVANGER**

Om strategien

Strategi for samarbeid med barn i Stavanger er et overordnet, strategisk styringsdokument som beskriver hvordan ledere og ansatte i Stavanger skal se og forstå barn, samarbeide med barn og bruker deres kunnskap for å utvikle gode tjenester. Strategien skal gjenspeiles i planer, styringsdokumenter og i måter vi samarbeider på.

Strategien skal bidra til samarbeid med hvert enkelt barn i hverdagen, samt styrke barns deltakelse i tjenesteutvikling i Stavanger kommune.

Strategien ivaretar barnekonvensjonens grunnleggende rettigheter for framgangsmåte i møte med hvert enkelt barn. Den er også utformet i tråd med kunnskap fra barn. Strategien inneholder et uttalt barnesyn, verdier og beskrivelser av god praksis.

FNs barnekonvensjon er forankret i Grunnlovens § 104. Konvensjonen gir alle barn grunnleggende individuelle rettigheter i handlinger og beslutninger som berører dem (artikkel 3,12,16). Den gir også føringer for hvordan barn som gruppe skal inkluderes i utvikling av tjenester som retter seg mot dem.

Strategien for samarbeid med barn i Stavanger er forankret i Kommuneplanens samfunnsdel der det heter: *Ta i bruk barn og unges egne ressurser gjennom å bruke kunnskap fra barn og unge, høre barnas stemme og ta i bruk nye medvirkningsmetoder.*

Virkeområde

Strategien gjelder for alle tjenester i Stavanger kommune som gir tiltak til, og har kontakt med barn, direkte eller som pårørende.

Strategien handler om hvordan disse tjenestene møter og inkluderer barn og foretar handlinger og tar beslutninger som berører barn.

Strategien vil ha betydning for tjenesteområder og virksomheter som driver planlegging og tilrettelegging som berører barn i Stavanger

Stavanger ønsker å være en foregangskommune og vil derfor oppfordre til at private virksomheter som leverer tjenester til kommunen og frivillige lag og organisasjoner tar i bruk strategien.

.

FNs barnekonvensjon gir barn grunnleggende rettigheter

Rettsikkerhet for barn innebærer at beslutninger tas på en måte som ivaretar barns rettigheter, og som er til barnets beste. Dette gjelder for barn på arenaer som barnehage, skole, helsetjenester og barnevern. Voksne som arbeider i barnehage, skole, tjenester og kommunale fritidsarenaer for barn er forpliktet til å møte barn på en måte som ivaretar barns grunnleggende rettigheter.

FNs barnekonvensjon setter mange mål for hvordan barn skal ha det, og inneholder fire grunnleggende rettigheter som gjelder i møte med alle barn. Disse rettighetene gir føringer for hvordan offentlige myndigheter skal gå frem i alle handlinger og avgjørelser som angår barn. Dette gjelder uavhengig av formelle partsrettigheter og samtykkekompetanse. Særlover må forstås og tolkes i lys av barns grunnleggende rettigheter.

De fire rettighetene er:

- barn har **rett til informasjon** i forbindelse med at det har rett til å uttale seg (artikkel 12)
- barn har rett til **uttale seg fritt** om forhold som berører barnet (artikkel 12)
- barn har **rett til privatliv** (artikkel 16)
- **barnets beste** skal være et grunnleggende hensyn ved handlinger som berører barn (artikkel 3, Grunnloven § 104)

Disse rettighetene er gjensidig avhengige av hverandre og må forstås i sammenheng. Alle handlinger og avgjørelser som angår barn, skal gjøres til barnets beste. For å finne ut av hva som er barnets beste må barnet få uttale seg fritt. For at barnet skal få uttale seg fritt, må barnet få nok og god informasjon, oppleve å være trygg og barnets rett til privatliv må ivaretas.

Kunnskap fra barn

Stavanger kommune har gjennom flere år deltatt i det nasjonale fagutviklingsarbeidet MITT LIV. Arbeidet tar utgangspunkt i erfaringer og råd fra barn i skole, barnevern og ulike helsetjenester. Denne informasjonen blir hentet inn gjennom en metodikk som sikrer at det oppleves trygt og engasjerende for barn å delta. Mange barn rundt i landet deltar. Erfaringene og rådene blir systematisert og oppsummert. Svar som går igjen fra mange barn på mange steder i landet blir byggesteinene i det som kalles «kunnskap fra barn».

Kunnskapen fra barn blir, sammen med forskning og praksiskunnskap, brukt i undervisning av fagfolk og i arbeidet med å utvikle god praksis i de ulike tjenestene på oppvekstfeltet nasjonalt og lokalt. Storbyene har i samarbeidet MITT LIV storby satt søkelys på hvordan barnehage, skole, barnevern og psykisk helsetjenester best mulig kan samarbeide med barn - både individuelt og på systemnivå.

Verdigrunnlaget

Strategien for samarbeid med barn i Stavanger legger til grunn et felles **barnesyn**:

- Barn har mye kunnskap om livet sitt og er like mye verdt som voksne
- Barn gjør så godt de kan ut fra hvordan de har det inni seg
- Barn må bli forstått bak oppførsel, smerteuttrykk og diagnoser
- De må bli trodd på og tatt på alvor og de trenger kjærlighet

Ansatte i Stavanger kommune samarbeider med barn og unge gjennom:

1. Åpenhet, ved å være ærlige og gi informasjon.
2. Kjærlighet, ved å bry oss og vise menneskevarme.
3. Ydmykhet, ved å være lyttende og engasjerte.
4. Medbestemmelse, ved å ta barn og unge med på avgjørelser og å be dem om tilbakemelding.

Samarbeid med hvert enkelt barn

Samarbeid med barn beskriver hvordan barn skal få ivaretatt sine rettigheter når det blir tatt beslutninger som angår dem. Det er gitt eksempler på kjennetegn ved god praksis. Disse må tilpasses og utvikles for det enkelte tjenesteområde.

Rett til informasjon

Barn får informasjon om handlinger og beslutninger som berører dem (FN's barnekonvensjon art 12)

Barn i Stavanger skal få all informasjon barnet trenger for å kunne uttale seg fritt, om hva det opplever, tenker og føler. De skal også få god informasjon om sine rettigheter og hvordan de kan ivareta disse.

Barn skal få informasjon om alle handlinger eller beslutninger som angår dem. Informasjonen skal være forståelig og tilstrekkelig ut fra hvert enkelt barns alder, utvikling og språk. Informasjonen skal gis på en hensynsfull måte og det skal, så langt som mulig sikres at barnet har forstått innholdet i informasjonen.

God praksis

Barnet må sikres informasjon om:

- at barnet har rett til å snakke med en voksen det er trygg på
- at de voksne ikke kan dele noe av det barnet forteller videre, uten at barnet får vite det og får uttale seg fritt og trygt om det.
- hvordan er situasjonen eller saken?
- hvilken informasjon har de voksne og fra hvem?
- hvilke alternativer finnes i den aktuelle situasjonen?
- hvilke konsekvenser kan ulike beslutninger få/hva vil skje etterpå?

Rett til å uttale seg fritt

Barn får å uttale seg fritt om spørsmål som berører dem (FN's barnekonvensjon art. 12)

Barn i Stavanger skal sikres en rett til å uttale seg fritt i alt som angår dem, på en måte som oppleves trygg for det enkelte barnet. Retten til å uttale seg fritt er en nøkkel til å nå målet om barnets beste og oppfylle andre rettigheter som godt helsetilbud, godt utdanningstilbud, god omsorg og beskyttelse mot vold, overgrep og skadelige omsorgssituasjoner.

God praksis

Dette må sikres i møte med hvert enkelt barn:

- Barnets rett til å **uttale seg**

- Barnets rett til å uttale seg **informert** gjennom å ha fått god informasjon, for eksempel at ansatte, som utgangspunkt, ikke kan dele informasjon fra eller om barnet videre, uten å følge fremgangsmåten beskrevet under barnets rett til privatliv.
- Barns har rett til å uttale seg **fritt**:
 - til en person barnet opplever som trygg å snakke med
 - på et sted barnet opplever som trygt
 - uten utilbørlig påvirkning eller press
 - uten at det trengs samtykke fra foreldre eller andre foresatte

Barnet har ingen plikt til å benytte seg av retten til å uttale seg fritt, men skal alltid sikres et reelt valg.

Rett til privatliv

Barn skal sikres rett til privatliv
(FN's barnekonvensjon art 16)

Barn i Stavanger skal sikres deres rett til privatliv. Skoler, barnehager, tjenester og fritidsarenaer må være bevisste på hvilken betydning dette har for barn. Denne retten berører flere forhold, som at bilder av barn ikke skal spres i sosiale medier uten samtykke fra barnet, heller ikke med foreldres samtykke.

Retten til privatliv innebærer også at noe som barnet forteller, ikke kan deles videre uten å bruke riktig fremgangsmåte. Dette gjelder deling muntlig eller skriftlig, både til foreldre, internt i tjenestene eller til andre tjenester.

God praksis

- Voksne vurderer om noe som barnet har sagt eller gjort skal deles, og om det er lovhjemmel til å gjøre det.
- Barnet får informasjon dersom det vurderes å dele og få uttale seg fritt om dette.
- Hvis barnet ikke ønsker at informasjonen skal deles, må det gis mulighet til å forklare hvorfor og barnets synspunkter skal tillegges vekt.
- Dersom det besluttes at informasjon skal deles må barnet bli informert i forkant. Unntak fra dette kan gjøres i nødrettslignende situasjoner.
- Informasjon fra barn i referater, mapper, journaler ol. skal ivaretas etter samme fremgangsmåte.

Barnets beste

Handlinger og beslutninger skal gjøres til barnets beste
(FN's barnekonvensjon art 3)

Barn i Stavanger skal sikres at alle handlinger og beslutninger som angår et barn, skal gjøres til barnets beste. Barnets beste er et grunnleggende hensyn gjennom å både være et mål i seg selv, og være avgjørende for hvordan man skal gå frem i saker/handlinger som angår barn.

For å vurdere barnets beste, må de tre andre rettighetene brukes før en handling eller avgjørelse foretas. Skal barnets beste skal være oppfylt, må beslutninger gjennomføres på en måte som sikrer barnet retten til fritt å gi uttrykk for sine synspunkter. Barnet må samtidig få god og tilpasset informasjon og få ivaretatt sin rett til privatliv.

God praksis

- Vurderinger gjøres konkret for det enkelte barn og tar, så langt det er mulig, utgangspunkt i det barnet forteller og i barnets egen mening.
- Voksne har ansvar for å vurdere hvilken betydning det vil ha for barnet å bestemme noe som barnet ikke ønsker.
- Hvis det bestemmes noe som barnet ikke ønsker, bør noe av det barnet har ønsket, likevel tas hensyn til, så langt det er mulig.
- Voksne dokumenterer og begrunner hvordan barnets synspunkt er tillagt vekt i den konkrete vurderingen og hvorfor barnets mening var avgjørende.

Samarbeid med barn som gruppe

På gruppe- eller systemnivå handler samarbeid om å utvikle medborgerskap ved å gi barn muligheten til å delta aktivt med innspill rundt planlegging og beslutninger; i kommunen, i nærområdet, i barnehagen eller på skolen.

Barns erfaringer og synspunkter brukes i kvalitetsforbedring og tjenesteutvikling. Det etableres og videreutvikles systemer for å sikre at barnehager, skoler og tjenester for barn og unge får kontinuerlige tilbakemeldinger om hvordan barna opplever hverdagen og tilbudet de får.

Alle barn får god og regelmessig informasjon på sine faste arenaer (barnehage og skole) om barns rettigheter. De får også informasjon om hva voksne ikke har lov til å gjøre mot barn og det informeres om hvor og hvordan barn kan søke hjelp på en god og trygg måte. Det brukes informasjonsmaterieell tilpasset ulike alders- og utviklingstrinn.

Når barn inviteres til å gi innspill som ledd i beslutninger, gis det forståelig informasjon som gjør det mulig for barna å delta.

Det gis tilbakemelding om hvordan innspillene deres er ivaretatt. Stavanger kommune har som mål at barn opplever at deres beskrivelser og meninger er viktige for at det skal kunne lages gode planer og treffes gode beslutninger på alle nivå i organisasjonen.

For å sikre at barn skal få uttale seg trygt og fritt, brukes metoder og verktøy for involvering, som oppleves trygge og engasjerende for de barna som skal delta. Dette innebærer å utfordre etablerte metoder for medvirkning og bevege seg inn på barnas arenaer og bruke leker, spill, aktiviteter, foto og film, sosiale medier osv. I tillegg benyttes etablerte metoder som elevråd, ungdommens kommunestyre m.m.

Iverksetting og etterlevelse

Stavanger kommune vil ivareta barns grunnleggende rettigheter gjennom god implementering av strategien *Samarbeid med barn* både på individ og systemnivå.

Strategien inneholder prinsipper og beskrivelser av god praksis som er tjenesteuavhengige. Alle tjenesteområder og virksomheter skal identifisere kjennetegn ved god praksis innenfor eget fagfelt, og iverksette tiltak som kan bidra til å ivareta barns rettigheter. Barn i virksomhetene skal være aktive deltakere i implementeringsarbeidet. For noen virksomhetsområder, som skoler og barnehager, og vil det bli utarbeidet noen felles retningslinjer.

Implementering av strategien er et ledelsesansvar. Strategien blir et fast tema i virksomhetsoppfølgingen. Den enkelte medarbeider har også et selvstendig ansvar for å sikre en god praksis.

Strategien skal inkluderes i videre arbeid med strategier, temaplaner og handlingsplaner på oppvekstområdet og i styringsdokumenter for den enkelte virksomhet.

Det vil bli iverksatt opplæringstiltak for å sikre at kommunens ansatte er kjent med og har forstått strategien, barns grunnleggende rettigheter og retningslinjer for samarbeid med barn. Det vil bli tatt i bruk skriftlig og elektronisk materiell som kan bidra til at alle ansatte er kjent med og har forstått strategien og kan omsette den i handling.